

עין משפט‏‏‏‏
גַּר מִצֹּהַר

גא א מיי פֿירא מ'ל מלוה ה"א סמג עשין זג טוש"ע חור"מ ס' ע ס"א:

גב ב ג מיי שס פט"ו ה"א סמג שס טוש"ע שס קט"ף ג:

גג ד מיי שס טוש"ע שס פט"ף ד:

גד ה טוש"ע שס ס"ה: **גה** ו מיי פ"ו מהלכות טוען ה"ג סמג עשין נה טוש"ע חור"מ ס' עט קט"ף א:

גו ז מיי שס ה"ד סמג שס טוש"ע שס ס"ה וס' קטו קט"ף ג:

רבינו חננאל

אמר רב יהודה אמר רב אסי המלוה את חבריו בעדים אין צריך לפרועו בעדים. ואם א"ל אל תפרעני אלא בעדים צריך לפרועו בעדים ושמואל אמר יכול לומר לו פרעתין בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים: ואקשנן על שמואל והתנן מנה לי בידך א"ל הן אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר א"ל תנהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך ליתנו לו בעדים: ופריך תנאי היא דתניא את חבריו בעדים אין צריך לפרועו בעדים ואם א"ל אל תפרעני אלא בעדים צריך לפרועו בעדים. ואם א"ל פרעתין בפני פלוני ופלוני והלכו להן במדינת הים אינו לו נאמן: ההוא דאמר ליה לחברין כי פרעת לי פרעין בפני ראובן ושמעון טען דפרעתי בפני אחרינא. אמר רבא להכי א"ל ראובן ושמעון כי דלא לידחייה מסכתבא כד טעין פרעתין באנפי סהדי אחריני והלכו למדינת הים אבל אי איתנהו ומסדיה דפרעתי. [נ"א]

אמר רבא דלא מהוינני: **יורשמי** מנה לי בידך א"ל הן אל תתנהו לי אלא בפני פלוני ופלוני א"ל נתתיו לך בפני פלוני. אתא עובדא קמי רבי אמר יבואו פלוני ופלוני ויעידו. הבא לידון בשטר ובחזקה רבי אמר ידון בשטר רשב"ג אמר בחזקה: מעשה בא לפני ר' חייא והורה כרשב"ג (ז קשיא דר' אדרי' לא קשיא לא רצה רבי אלא לעמוד על אמתת הדבר: המחזיק מחמת אונו ונמצא פסול בטלה החזקה: ההוא דאתא קמיה דרב וטען על חבריה חטין ושערין וכוסמין. ואמר ליה המתן עד דיגלגל עלך כל מאי דבעי. ובסיפא את

מא:

תיובתא דרב אסי. אכל לשמואל ניחא דמאי לפרש דה"ק נתמיו לך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים ולמאי דמפרשינן דלשמואל נאמן לומר פרעמין זיני וצין עמךך זמגו דאי צעי אמר פרעמין בפני פלוני ופלוני אחי שפיר טפי:
תיובתא דשמואל. תימה מאי קושא דלמא נתמיו לך

שלא בעדים קאמר ולהכי חייב וי"ל דשמואל הכי קאמר מתוך שיכול לומר פרעמין בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים כי אמר נמי פרעמין זיני וצין עמךך נאמן זמגו ומיהו רז פפא בזמןך ודאי לית ליה האי מגו דהא קאמר בזמןך נרין לפרועו בעדים ונרין לדחוק לפי זה דפליגי רז פפא ושמואל בדצרי רבי יהודה זן בתירא ועוד יש לתמוה לגמרא שהקשה לשמואל מסיפא דמתני' מנ"ל לפרש דצרי שמואל כך מאחר שרז פפא לית ליה האי סבא לכן נראה שהמקשה משמע ליה דמפני שרין ליתן לו בעדים משמע שרין לזכר שפרעו בעדים וקנת משמע כן בכל הסוגיא: **ורב פפא משמיה דרבא אמר אין צריך לפרועו בעדים.** אר"ת כן הלכה דהא אמר רבי אבא בגט פשוט (ז"צ דף קט.) וקיימא לן המלוה את חבירו בעדים אין נרין לפרועו בעדים וכן רבא ורמי זר חמא ס"ל הכי זריש כל הנשבעין (לקמן דף מה:). **אור' פרעיה באפי סהדי אחרני.**

פי' בקונטרס זה אומר עדי שקר הם ואס תאמר ואין נאמן לומר שמשקרין יש לומר דכיון דלמר באפי ראובן ושמעון צעי למימר מהימנות לי כל היכא דלמרת לא פרען עד דפרענא באפי ראובן ושמעון כדלקמן ומיהו הא דקאמר בזמןך להכי קאמר באפי ראובן ושמעון כי היכי דלא לידחייה לא אחי שפיר לפירושו דמה דיחוי שייך כיון דמיייתי סהדי וה"ל למימר כי היכי דלא למיפטר אי אייתי סהדי אחרני לכן נראה לר"י דמייירי דקאמר פרעמין באפי סהדי והלכו להם למדינת הים ויש פירושים שכתב זבן כן וגם ר"ת פירש כן:

הא אנא והא רב ששה. דזימנא זעלמא הוא דקא מהדר ליה ולא משום דנרין לקיים תנאו: **כל האומר לא אית' בו.** ואזני לית ליה והא דתנן למחר אמר לו תנהו לי אין לך זידי חייז וטעמא דכיון דלמר לא לוח הוא כמודה שלא פרע הסם ליכא עדים דלמרי פרעו כי הכא ולחכי אזני גופיה אית ליה צפ"ק דז"צ (דף ו. ושס) דכל האומר לא לויית כו' כיון דליכא עדים שפרע וא"ת אמאי לא מתרלינן הכא דצוריה לא לויית כלומר לא עמדתי צהלואתי אלא פרעתי כמו צפ' אמרו לו (כחיתות

י.) גזי לא נטמאתי דמתרלינן דצוריה לא עמדתי בזמנאחי אלא טבלתי ואומר ריב"א דהכא לא קאמר לא לויית אלא להד"מ דלא שייך לתרוצי לישינה אכל צפרק הכותב (כטובות דף פח.) קשה דקאמר אכל אמרי יממי אמר לנו אבא לא לוייתי נפרעין מהם שלא בשצועה דכל האומר לא לויית כו' ויש לומר דהאז היה יכול לטעון ולתרוץ דצרי אכל ליתומים לא טענינן מילתא דלא שכיחא ועוד יש לחלק דהכא כשטוענין עליו צבית דין יש לו להשיז בענין שיפטר ואין לנו לתרוץ דצרינו: **כל מירתא דלא רמיא ע"יה דאינש לאו אדעתיה.** מימה זגט פשוט (ז"צ דף קט.) גזי עובדא דרב ינחק צר יוסף דהוה מסיק זוזי צרכי אבא מסיק אף על גב דהמלוה חזירו בעדים אין כו' כי טעין ואמר פרעתי בפני פלוני ופלוני ויצאו פלוני ופלוני ויעידו ואמאי הא אמרינן לאו אדעתיה וי"ל דרצא סבר ליה

שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

מא:

נחסינו לך חייב. לפרוע: **צעדים הלויסין.** קס"ד בשעת הלואה קאי ואמר ליה ראה שצעדים הלוימין ואף אסה אל תפרעני אלא בעדים: **דלמא בשעת צביעה קאמר.** כשתצטעו צצ"ד וזה אומר פרעמין אמר לו והלא בעדים הלוימין צעדים הוה לך לפרועני ולא אמר לו

כן בשעת הלואה ומשום הכי פטר ליה ר' יהודה זן בתירא: **אול פרעיה באפי סהדי אחרני.** וזה אומר עדי שקר הם: **ואיניסו.** מיד המלוה: **לחוי פקדון זידי.** ואיני עליהן אלא שומר חנם שלא קבלתים בתורת פרעון: **כיון דקא מודית.** דקבלתינהו וזה לא בתורת פקדון מסרם לך הוי פרעון * ודברים שהיו בלצח אינם דברים: **דיוצי ופרע.** אותה הלואה שזה כופר ודאי לוח אותה באותו היום אכל לאחר זמן פרעיה: **כאומר לא פרעסי דמי.** דכיון דלא לוח לפי דצורו לא פרע והרי יש עדים שלוה נאמנין הם על הלואה ואינן נאמנין על הפרעון דהודאת בעל דין כמאה עדים: **דמסיקנא צך.** שאני נושה צך: **לא היו דברים מעולם.** לא פרע לפינוי וזה אומר או צפנייהם או שלא צפנייהם פרעתיך: **הוחוק כפרן.** ואינו נאמן אפילו בשצועה לומר פרעמין שלא צפנייהם שהרי אמר פרעמין צפנייהם ונמנא שקרן: **כל מלתא דלא רמיא עליה דאינש.** כגון זה שלא היה לו לומר פרעמין צעדים שלא אמר לו זה בשעת הלואה צעדים פרע לי הלכך לא שס לכו לזכור אס צעדים פרע אס שלא צעדים ואמר צעדים פרעמין ולאו אדעתיה ואינו הוחוק כפרן צכר: עפאי

בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים ^אנאמן: סימן ראוב"ן ושמעו"ן דתנ"ו הלכת"א יזפ"י ופר"ע פלוני ופלוני עפצ"י סטרא"י בהימנות"א כבי תרי: ההוא דא"ל לחבריה כי פרעתין פרעין לי באפי ראובן ושמעון אול ופרעיה באפי תרי מעלמא אמר אביי באפי בי תרי אמר ליה באפי בי תרי פרעיה אמר ליה רבא ילהכי קאמר ליה באפי ראובן ושמעון כי היכי דלא נדחייה ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פרעין לי באפי בי תרי דתנו הלכתא אול פרעיה בין דיליה לדיליה איתניסו הנך זוזי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל אין קבולי קבלתינהו מיניה דרך פקדון ואמינא ליהוי גבאי פקדון עד דמתרמו בי תרי דתנו הלכתא ומקיים תנאיה א"ל ה"כיון דקא מודית דודאי שקלתינהו מיניה פרעון מעליא הוי אי אמרת לקיומי תנאיה זיל אייתניהו דהא אנא ורב ששת דתנינא הלכתא וספרא וספרי ותוספתא וכולא גמרא ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דאזויפתך אמר ליה לא היו דברים מעולם אול אייתי סהדי דאזופיה ופרעיה אמר אביי מאי ניעבוד אינהו אמרי אזופיה אינהו אמרי פרעיה רבא אמר ^דכל האומר לא לוייתי כאומר לא פרעתי דמי ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא כך א"ל לא פרעתיך בפני פלוני ופלוני אמרי לא היו דברים מעולם סבר רב ששת למימר הוחוק כפרן אמר ליה רבא ^הכל מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסיקנא כך א"ל ולא פרעתיך מאה קבי עפצי

י.) גזי לא נטמאתי דמתרלינן דצוריה לא עמדתי בזמנאחי אלא טבלתי ואומר ריב"א דהכא לא קאמר לא לויית אלא להד"מ דלא שייך לתרוצי לישינה אכל צפרק הכותב (כטובות דף פח.) קשה דקאמר אכל אמרי יממי אמר לנו אבא לא לוייתי נפרעין מהם שלא בשצועה דכל האומר לא לויית כו' ויש לומר דהאז היה יכול לטעון ולתרוץ דצרי אכל ליתומים לא טענינן מילתא דלא שכיחא ועוד יש לחלק דהכא כשטוענין עליו צבית דין יש לו להשיז בענין שיפטר ואין לנו לתרוץ דצרינו: **כל מירתא דלא רמיא ע"יה דאינש לאו אדעתיה.** מימה זגט פשוט (ז"צ דף קט.) גזי עובדא דרב ינחק צר יוסף דהוה מסיק זוזי צרכי אבא מסיק אף על גב דהמלוה חזירו בעדים אין כו' כי טעין ואמר פרעתי בפני פלוני ופלוני ויצאו פלוני ופלוני ויעידו ואמאי הא אמרינן לאו אדעתיה וי"ל דרצא סבר ליה

כמ"ד

מסורת הש"ם

א) כטובות ית. צ"צ קע. [קדושין מג:]. ב) [קדושין יג. וט"ז]. ג) עי' מיי פט"ו מהלכות מלוה ה"ז צ דברים אטו נאמן, ד) כטובות פת. צ"צ ו. ה) [לעיל לד: וט"ז].

גליון הש"ם

רש"י ד"ה כיון דקא מודית וכו' ודברים שהיו בלבך. וי"כ הלאכין ס' קו אכל צעניי אין מונק לי דאף אס הוו דברים מ"מ כיון דזה טען לו פרעון הוי פרעון ואין כח המלוה לומר שלא יהיה פרעון רק פקדון:

מוסף רש"י

כל האומר לא לוייתי כאומר לא פרעתי דמי. דכיון דלמר לא לוח מודה הוה אלא פרע, והכי שטר מוכיח עליו שלוח (כחובות נחפ).

רבינו חננאל (המשך)

משתכח ליה: ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פרען באנפי סהדי דתנו הלכתא פרעיה ואיניסו וזוי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל אין קבלתינהו ולא בתורת פרעון אלא בתורת פקדון עד דפרען באנפי דתנו הלכתא: א"ל רב נחמן כיון דקא מודית דקבלתינהו מיניה פרעון הוי מאי בעית לקיומי תנאיה זיל אייתניהו דהא אנא ורב ששת דתנינן הלכתא וכוליה תלמודא דלפרען קמן: ההוא דא"ל לחבריה הב לי זוזי דאזויפתך א"ל לא היו דברים מעולם. אתו סהדי דאזופיה ופרעיה אמר רבא כל האומר לא לוייתי כאומר לא פרעתי דמי וחייב: ההוא דא"ל לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא כך. א"ל ולא פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתו פלוני ופלוני ואמרו לא פרעו בפנינו אמר רב ששת הוחוק כפרן. רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה. פירוש העידם כיון דלא רמיא עליהו לאו אדעתיהו. והן ששכחו וטענתיה דלוח טענה היא: ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסיק כך. א"ל ולא פרעתיך ק' קבי

מסורת הש"ס

(א) [לעיל לז: וט"ן], (ב) כחצות פה, (ג) [סוף מלחא חי' בתמורה כ: בשס רב ספרא ע"ש ועוד בימותא פג. ע"ש], (ד) י"א פקעי, (ה) [י"ל חשכ שטח], (ו) כחצות ית. [גיטין נא:], (ז) בס"א: פרעתני, (ח) [לעיל לח:], (ט) תרומות פ"א מ"ב וש"ג.

תורה אור השלם

1. בי יתן איש אל רעהו בֶּסֶף או כְּלִים לְשֹׁמֵר וְגָבַב מִבֵּית הָאִישׁ אֶם יִמְצְאוּ הַגָּבֵב וְשָׁלֵם שְׂעִיבָה: שבות כ ו

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יהא ליה דלמר למלח. י"ב ויומא לגר דלע"פ דמלוה צבי לנאטויי והכל ליה קל מתה אפי' לא אמרי פטומי מילי בעלתא נינהו משום דקיון קלא מנשה ליה בשעת הלואה ודאי דלשתתא דסבי הלוי לו. ועיין בפ' אי"נ דף סו בלשון ובמ"ש המוס': (ב) ד"ה אמור וכו' כדשיימי בי תלתא וכו' כדשיימי בי ארבעה וכו' וכו"ה היבא דא"ל כדלמרי בי ארבעה: (ג) ד"ה הויל וכו' מהן הס"ד ואח"כ מ"ס הורדה ומיתב או נמחק:

לעזי רש"י

^{גלייש}. פפנים (בידולים טפיליים בעלה האלון)

רבינו חננאל

עפצי דקיימי שיता א"ל כל קבא. א"ל לאו בר' ד' הוו מודבני כל קבא. אתו קמיה דרבא וחיוביה ללוה למפרעיה ר' זווי. א"ל רמי בר חמא והא את הוא דאמרת כיון דלא רמיא עליהו דשהדוי איניש ולא אודעיתיהו וטעניה דלוה טענא. א"ל רבא קיצותא דתרעא מיזכר דכורי איניש. ובפקום עדים לא אמרין טענתא דלוה טענא. ההוא דא"ל לחבריה הב לי ק' זווי דמסיקנא כך והא שטרא. א"ל ליה ולאו פרעתין. א"ל מלוה הנהו סיטראי נינהו. פי' מצד אחר היו לי עליך ופרעת אחי. אבל מזה השטר לא פרעתי כלום. אמר רב נחמן איתרע שטרא. כלומר אפי' כתוב בשטר נאמנות אינו גובה אלא בשבועה. ידידיך מוקנתי איתרע שטרא ולא קנתי אביכיל שטרא ש"מ כדאמרין. ואסיקנא והלכתא איתרע שטרא. והני מילי דפרעיה באפי שהדי ולא אדכר ליה שטרא. אבל היכא דפרעיה בין ידיהו לידיהו מגו דיכול למימר המלוה לא היו דברים מעולם יכול נמי [למימר] סיטראי נינהו כאשר מפורש בכחכותא פרק הכותב

לאשתו דין ודברים בענין דר' אבהו הנשבע דסיטרא הוו ליה עליה וגובה. ואי טעין עליה דסיטראי נינהו היכא דמודיי ליה דאתריי יחיבנהו ליה ומודה ליה נמי דיתבי אמסתחא וקביל זווי דתורי ושעין השתא דסיטראי נינהו אפי' רב פפא מודה דאיתרע שטרא: ההוא דא"ל לחבריה מהימנת לי כל אימת דאמרת לא פרענא פרעיה באנפי שהדי.

שבועת הדיינין

עפ"י גל"ש בלע"ז ומעבדין בהן עורות: **אייתי**. מלוה סהדי

דלרצעה ארצעה קיימי ותוצע מאתים וזה אומר פרעתין מ"מ אס לא בעפליס פרעתין במעות: **דלא רמיא עליה דאיניש**. והאי נמי

לא רמיא עליה לומר בלחיה ענין פרעס אלא פרעתי' סתמא הלכך

מדכר דכיר. והוחזק כפרן: **סיטראי נינהו**. מלך אחר היית חייב לי:

איטרע שטרא. הואיל ומודה שקיצעס ולא הוחזק כפרן ונשבע שפרעס מכל מקום: **מזכר דכיר**. והוחזק כפרן: **סיטראי נינהו**. מלך אחר היית חייב לי: **לאו אסורי יבצס** לי. לקנות מהן שוורים לשחיטה למחצית שכר: **אמסתחא**. מקום שמקצין הבשר ומוכרין: **ולא אידכר** ליה **שטרא**.

שיטול השטר מידו: **מיגו דיכול למימר** ניה. לא פרעתי' א' יכול למימר ליה נמי סיטראי נינהו: **וכדאבמי צריה דרבי אבהו גרסינן**. והוא במסכת כתובות בפרק הכותב (דף פה.) דמטא כי האי מעשה לידיה: (ב) **ההוא** ליה דלמר למלוה בפני עדים בשעת הלואה נאמן אתה עלי כל זמן שתלמר לא התקבלתי ולא אוכל לומר לך פרעתין: **אימור דלמרי ויל צסר רוב דעוס הני מילי לענין אומדנא**. דשומא כדלמר במסכת ע"ז בפרק השוכר (דף עג.) א"ל כדשיימי (ג) בתלתא אפי' תרי מגו תלתא כדלמרי צי תלתא עד דלמרי בתלתא כדשיימי **צד' עד דלמרי צד' וכו"ס** כדלמרי בצרצעה: **כיון דנחיס לרעות**. מתחלה ירד לנמין שהוא יתר מכדי עדות ודאי לדעות קפיד בתלתא הימניה ארצעה לא הימניה: שכתמ"י מלפנ"ש המשנה' א' והגנ"י מפנ"ש כה"ן:

מנה לי בידך אמר לו וכו'. ובפני עדים ואמר להם אחס עדי: **נפסיו לך פטור**. מלשלם ומשצועה דלוריימתא: **אין לך צידי**. לא היו צדדים מעולם: **חייב**. לשלם ואינו נאמן בשצועה שהרי הוחזק כפרן: **אין לך צידי אלא ליערף כסף פטור**. שאין כלן הודאה ממין הטענה: **לפך**. חלי כור: **פטור**. דלאו ממין הטענה היא: **ורבן גמליאל מחייב**. דלא צבי הודאה ממין הטענה: **כדי שמן**. כדים מלאים שמן: **והודה לו בנקנינים**. הכדים י"ש לך צידי בלא שמן: **הואיל והודה מקלס הטענה**. ומהו ליה טענו טעין ושעורין והודה לו בלחמ מהן: (א) **או שהוא במקלס קרקעות פטור**. משצועה דלוריימתא לא על הקרקעות ולא על הכלים שאין הודאת קרקעות מציאה ל ידי שצועה שאין דין שצועה בקרקעות כדלמרינן (בכל הנשבעין) (לקמן ע"ב): **הודה במקלס כלים**. דלחיכא הודאה וכפירה בלאו קרקעות: **חייב**. לישבע אף על הקרקעות על די גלגול שצועה דילפינן לה בפרק קמא דקדושין (דף כו:) **מקראי: וזקקין**. גורכין: **אין נשבעין על טענה חרש שוטה וקטן**. כגון שטענו צרמיה דחרש

שדיצרו חממים בכל מקום לא מדכר ולא שומע א': **אצל נשבעין לקטן ולפקדש**. מפרש בגמרא: **גב' ווי יתן איש**. ועלה כתיב ונקרב בעל הבית לשצועה כדלמרינן בצבא קמא (דף סג:): **אין נתינת קטן כלום**. דהא איש כתיב והחרש והשוטה קטנים הם בלא דעת: **צבא בטענה אציו**. הא דקמתי נשבעין צנתינת איש קאלמר שהקטן טוענו אצי מסרו לידך: **והאכלתיו פרס**. והחזרתי לו חלי והחליו צידי חייב לישבע על השאר וקטן הצא בטענת אציו לא גרע מטענת עאלמו דהכל: **בטוענו קטן**. ימוס קטן מוצע:

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שבועת ששי

מב.

כמ"ד אין לריך לצרר אי נמי כמו שפירש רבינו תס לריך לצרר אמיתות הדצרים כמו שיכול ומכל מקום אי לא משכח להו או אמו ואמרו להד"ס לא מפסיד וכן מוכח ביצועשמי שהביא ר"ח דגרסי' התם הצא לדיון בשטר וחזקה רבי אומר נידון בשטר פירוש שלריך לצרר רבן שמעון בן גמליאל אומר נידון בחזקה צא מעשה לפני רבי והורה כרשב"ג קשיא דרבי אדרבי לא קשיא רבי לא רצה אלא לעמוד על אמיתת הדבר ואיזת דגרס התם צא מעשה לפני רבי חיילא ופרין מינה אדרבי לפי שתלמידו היה כדפריך בפרק מפנין (שבת דף קסח.) מדרב הונא אדרב משום דרב הונא תלמידו דרב הוה ובקונטרס פירש בריש פרק זה בורר (פסאדרין דף כג:) למ"ד לריך לצרר שאס בקש ולא מלא הפסיד: **אייתרע שטרא**. מפנ"ח וכן ר"ט דלריך בעל השטר

שצועה שלא נפרע והא דלמרינן בפרק אלו נערות (כתובות דף לו:) הא שטרא ריעא לא מגבינן ציה דוקא צבי הך ריעותא דהתם כיון דמהדר אזיופא אימור זיופי זיזף וחמיס וקסה מההוא דהכותב (שס פה. ושס) דההוא שטרא דלחא קמיה דרצא א"ל רב פפא ידענא ציה דשטרא פריעא הוא א"ל איכא איניש אחרינא צהדי דמר כו' וקאלמר לא יהא רב פפא אלא כבת דרב חסדא והשתא מה היה יכול לעשות יותר מלהשציעו דלית ליה לקרועי דקמתי התם קרעיה ס"ד והשתא אפילו כל אדם דלא קיס לעד בגויה נאמן להשציעו מדי דהוה אלא אחד מעיד שהוא פרוע על כן נראה דבשטרא ריעא לא מיקרע קרעיה ליה ולא מיגבא גבינן ציה כי ההוא דלאו נערות (שס דף לו:): **ורבי אליעזר בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור**. פירוש צמיגו:

אלא

פרעיה באפי תלתא אמר רב פפא כבי תרי הימניה כבי תלתא לא הימניה א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא א' אימור דאמרי רבנן דאזלינן בתר רוב דעות ה"מ לענין אומדנא דכמה דנפיש' א' בקיאי טפי אבל לענין עדות י'מאה כתרי ותרי כמאה לישנא אחרינא ההוא דא"ל לחבריה מהימנת לי כבי תרי כל אימת דאמרת לא פרענא אול ופרעיה באפי תלתא אמר רב פפא כבי תרי הימניה כבי תלתא לא הימניה מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע תרי כמאה ומאה כתרי ואי א"ל כבי תלתא ואול פרעיה באפי בי ארבעה י'כיון דנחית לדעות נחית לדעות: אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן ואין משביעין את הקטן: מ"ט אמר קרא י'כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור ואין נתינת קטן כלום: אבל נשבעין לקטן ולהקדש: והא אמרת רישא אין נשבעין על טענת א' שוטה וקטן אמר רב בבא בטענת אביו ור' אליעזר בן יעקב היא דתניא א' רבי אליעזר בן יעקב אומר פעמים שאדם נשבע על טענת עצמו כיצד אמר לו מנה לאביך בידי והאכלתיו פרס הרי זה נשבע וזהו שנשבע על טענת עצמו וחכ"א י'אינו אלא כמשיב אבדה ופטור ור' אליעזר בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור אמר רב בשטענו קטן קטן והאמרת אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן לעולם גדול ואמאי קרו ליה קטן דלגבי מילי דאבובו קטן הוא אי הכי טענת עצמו טענת אחרים היא טענת אחרים והוראת עצמו כולוהו

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

זו א טוש"ע חור"מ סימן

עט ספיק יב:

בה ב מיי' פי"ד מהל'

מלוה הלכה ט סמג

עשין לז טוש"ע חור"מ

סימן נח ספיק א:

בב ג מיי' שס טוש"ע שס

ספיק ג:

ס ד מיי' שס טוש"ע שס

ספיק ב:

בא ה ו ז מיי' פט"ו

מהל' מלוה הלכה ג ד

סמג שס טוש"ע חור"מ

סימן עא ספיק א:

ח נמיי' פי"ד מהל' טוען

ונטען הל' טוש"ע חור"מ

פי' מה ספיק ג ופי' פח

ספי' גכ:

מוסף רש"י

ר' אליעזר בן יעקב לית ליה משיב אבדה פטור. מן השצועה, בתמיה הא תקנתא דרבנן הא המולא מאלה לא ישעט מפני מקוון העולם (עי' גיטין פח:) ודיון דכי חליט מוצעו נמי מחייב ליה שצועה, הרי אין לך משיב אבדה גדולה מזו ומיזכ (כתובות יח.) כמו והיונן בנ. ור"א לית ליה מששא דמקוון העולם דמשע אבדה פטור משצועה דלחי' שציק ליה ואול, והאי נמי כיון דלא בעשו כמשע אבדה הוא (גיטין כג.) אי הכי, דטוענו גדול.טענת עצמו. קרי לה טענת אחרים היא (שם) ומלי פשמים דקאלמר ומלי טענת עאלמו (כתובות יח.) טענת אחרים והוראת עצמו. על שהוא לא שאלת כדכתיב ומודה לו שעדיין חייב לו פרס הוא נשענ (גיטין כג.)

רבינו חננאל (המשך)

אביו ורבא דאמרו תריווהו הא הימניה מתקיף לה רב פפא נהי דהימניה טפי מנפשיה טפי משהדי לא הימניה וק"ל כרב פפא: ההוא דא"ל לחבריה מהימנת לי כבי תרי כל אימת דאמרת לא פרענא. אול פרעה באפי תלתא. ואסקה רב הונא כי אזלינן בתר רוב דעות לענין אומדנא דכמה דנפישו אית בהו דפקיעי טפי. אבל לענין עדות תרי כמאה ומאה כתרי. אבל אי נחת מעיקרא לדעות וא"ל מהימנת לי בתלתא ופרעיה קמי ארבעה ודאי לדעות נחת. ושהדותא דשהדי מבטלה להימנותא ידדיה: מתני' אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן כו'. מ"ט דכתיב כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים. מדכתיב כי יתן איש ש"מ אין נתינת קטן כלום: ירושלמי כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים. פרט לקטן. עד כדון שנתן לו כשהוא קטן ותבעו כשהוא קטן. נתן לו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול מנין ת"ל (א) רעהו. עד שזהא נתניה וחביעה שוין: אבל נשבעין לקטן. אוקמה רב בבן שטרענו לחברו

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

שאתה חייב לאבי כך וכך ולא קטן ממש הוא אלא גדול הוא. ואמאי קרו ליה קטן. דלגבי מילי דאבובו קטן הוא. והורדה לו [במקצת]. ומתני' ר' אליעזר בן יעקב הוא דאמר כי האי גוונא לאו משיב אברה הוא. אבל משיב אברה דברי הכל פטור

מסורת הש"ס

(א ב"ק פג. ב"מ ח; ג) [ב"מ ק: ספסדיון טו. גישין דף נג.], (א ב"מ דף לד: (ד' דגור זה שייך לעיל מב: במשנה) (ס' ג"א) שייך לעיל במשנה] (ו' ושייך לעיל במשנה מב:), (ו' ויע"ע תמוס' ב"ק פג. ד"ה דבר וכו' מובאר טפ"ח) (ח ג"א שייך לעיל במשנה),

גליון הש"ס

גמרא ומ"ש מגורח גדולה. לשון ה' מוקשה הא כזה פשוט דפשוט ללא ח"ף דבר שגמדה וממ"ש (מוס' וחס כן אין שייך ומ"ש וחי'ל למפרך מסגדא מנורה בת י' לטרין הא לא הוי ממין הטענה (ובתלמא לילכא פרכא דללמא למי כר"א) עכ"פ לישנא ומ"ש ממה: תרוב' דיה לאו וכו', ולבאר דמוקי לה בגמורה של הליות ניהא. משמע דלמסקי' ישאר הקושיל. וקשה לה הא גם למסקלא ניהא דיי'ל דבגמריילא נקט פסקי דיעס מה שהם בכל גוויי דברישא מנורה גדולה פטור קף תכלית ומשום חייב שגמדה. וספא דעשרה חייב קף בלית תלות דיטל לגורר. אבל אור לא נקט דלא הוי בכל גוויי רק נתייש:

מוסף רש"י

וסלע היה שזה פטור. הלא מן השנויה, שאין כלן הולכה בתקנת (ב"מ ד:). ושלשה דיגרים היה שזה חייב. וישמע שכן היה שזה ומשגל לו דיגר שהוא לו (שם). ושחיה היה שזה. והלא מוכח את ההלכה את יתר דמין, וקף סבר האי תנא המלה על הפטור שומר שכן הוא (שם). פטור. וכל הולכה השנויה שאין כלן הולכה שמיז לו כלום (שם).

רבינו חננאל

אין נשבעין עליהם. דתי'ר על כל [דברין] פשע כולל. על שור על חמור על שה על שלמה פרט. על כל אבדה חזר וכולל. כלל ופרט וכולל אי אתה דן ואם כעין הפרט. מה הפרט מפורש דבר המוטלטל וגופו ממוק אף כל כיצא בו. יצאו קרקעות שאין מטלטלין. יצאו עבדים דכתיב בהו לרשת אחוהו והקדשו לקרקעות. יצאו שטרות שאין גופן [ממון] דלאיהי בעלמא בעידי. יצאו הקדשות תשלומי ד' וה'. דכל היכא דאיכא כפל כגון הגונב שה נמצא בידו כמות שהוא ולא מכור משלם [כפל] כשמצר ד' והוא הדין בקר ה'. אבל אלו שאין כפל מעשיתו מוכתיב אין יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור. וכתיב בהן אם ימצא הגנב ישלם שנים וידיינן להו בכלל ופרט וכולל. דתי'ר כי יתן איש אל רעהו כלל. כסף או כלים פרט. וגונב מבית האיש חזר כולל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט מפורש דבר המוטלטל וגופו ממוק אף כל דבר המוטלטל וגופו ממוק. יצאו אלו כולן. הנה נתברר שאין להן כפל. מה יש לומר כשימכרם יוסיף על הקרן שנים כדין הצאן. או ג' כדין הבקר. דבר שגורמחו המכירה. אבל הכפל הגניבה מחיבתו ולא המכירה. ואלו כיון שנתמעט מן הכפל של הגניבה פשו להו שנים או שלשה חיוב המכירה כשתוסיף אותן על הקרן יביאו ג' או ד'. והיינו דאמר' תשלומי ד' וה'. אמרה תורה ולא תשלומי ג' וד'. ושומר חנם אינו נשבע בהם מהאי טעמא ממעטי להו משום שאין מטלטלין (כ) ואין גופו ממוק לו לפי שאין נשבעין אלא על דבר המוטלטל וגופו ממוק כו' נושא אמר אינו משלם. דתי'ר כי יתן איש אל רעהו כלל חמור או שור או שה פרט וכל בהמה חזר וכולל כלל ופרט כו': **מתני'** ד' מאיר אומר יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע כיצד עשר גפנים מסרתי לך והלה אומר אינן אלא ה' ר' [מאיר] מחייב וחכ"א כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע: ואקשינן מכלל דרבי מאיר סבר מחובר אינו כקרקע. אדמפלגי בטעותו ובענבים לילפוג

כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגו'. פרשת שומר חנם

היא דתניא בהשולל (ב"מ דף ד:): פרשה ראשונה בשומר חנם

ושניה בשומר שכר ושלשית בשואל וגבי שומר חנם אין לו עליו אלא שצועה כדכתיב (שמות כב) ונקרב בעל האלהים אם

לא שלח ידו: (ד' **אינו משלם.** גניבה ואצירה הכמוזה צו ליחייב דכתיב (שם) אם גנב יגנב מעמנו: **ידיעא**

זענתיס. דכיון דלומר ליה צית זיה מלא וזהי הוא כזה אומר עד החלון וזה עד הזי: (ס' זיז. קורה של עלייה הזולטת בתוך הבית: **אלא מנורה קטנה פטור.** דאין ההודאה ממין הכפירה ומה שטענו לא הודה לו: **אין לך בידי אלא בת חמש חייב.** לקמן מפרש לה: **אזורה נמי ליסני.** אזורה בת עשר אמות יש לי בידך והלה דאומר אין לך בידי אלא בת חמש חייב ולוקמה בלאזורה בת חתיכות הרבה ולייפי אהדי' בתפירת מחט: **לגוררה ולהעמידה על משקל חמש ליטרין.** אבל בגדולה וקטנה ליכא למימר הכי ובאזורה ליכא למימר חתך הימנה שהרי ראשיה ניכרין: **מתני' שקל חצי סלע: מי נשבע.** כמה היתה שזה: **מי שהפקדון אכלו.** המלוה. ובגמרא [ע"כ] מפרש אהייא קאי: **ויזילא הלא אם הפקדון.** ושמה לא דקדק זה בשומא ויפסלנו לעדות ולשנועה: ^{גמ'}

ליפלוה ולייתיני בדידה במה דברים אמורים בבית מלא אבל בית זה מלא חייב אלא אומר רבא ילעולם אינו חייב עד שיטעננו בדבר שבמדה שבמשקל ושבבמנין ויודה לו בדבר שבמדה ושבמשקל ושבבמנין תניא בוותיה דרבא כור תבואה לי בידך והלה אומר אין לך בידי פטור ימנורה גדולה יש לי בידך אין לך בידי אלא מנורה קטנה פטור יאזורה גדולה יש לי בידך ואומר אין לך בידי אלא בת חמש ליטרין חייב כללו של דבר לעולם אינו חייב עד שיטעננו בדבר שבמדה ושבמשקל ושבבמנין ויודה לו בדבר שבמדה ושבמשקל ושבבמנין כללו של דבר לאתויי מאי לאו לאתויי בית זה מלא *ומאי שנא מנורה גדולה ומנורה קטנה מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו אי הכי בת עשר בת חמש נמי מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו אומר ר' שמואל בר רב יצחק הכא ב**במנורה** של חליות עסקינן דקא מודה ליה מינה אי הכי אזורה נמי גיתני ולוקמי בדלייפי אלא דלייפי לא קתני הכא נמי בשל חליות לא קתני אלא אומר ר' אבא בר ממל *שאני מנורה הואיל ויכול לגוררה ולהעמידה על חמש ליטרין: **מתני' ה** המלוה את חבירו על המשכון ואבד המשכון אומר לו סלע הלוייתך עליו ושקל היה שזה והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתי עליו וסלע היה שזה פטור *סלע הלוייתך עליו ושקל היה שזה והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתי עליו ושקל היה שזה פטור *סלע הלוייתך עליו ושקל היה שזה חייב *סלע הלוייתי עליו ושנים היה שזה והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתך עליו וסלע היה שזה פטור *סלע הלוייתי עליו ושנים היה שזה חייב ומוי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון: ^{גמ'}

אף על גב דהודה לו מה שטענו דנעינן דכר שגמדה והשתא ניהא נמי דמיייתי צוה הכלל צית זה מלא דלצית סתם לא איזטרין דמרישא שמעינן לה כיון דלא הוי דכר שגמדה: **וי'וצי'א הלה את הפקדון.** פירש כקונטרס שמא לא דקדק זה בשומא ויפסלנו לעדות ולשנועה וכן פיר"ח כאן אבל צריש המפקיד (ב"מ דף לד:). הקשה לדברי המפרש כן וכי עבדינן תקנה לרשיעי אלא טעמא שמא יוציא הלה הפקדון וגמלא שצועה לזה לצטלה [וע"ע מוס' ב"מ לד: ד"ה שמא']:

אזי הכי אזור נמי נימא חייב ונוקמה בדלייפי והוא דאדרי קטן מקצת ממנו אלא מודלא קתני אזור בדלייפי. וזאני מנורה הואיל ויכול למנורה של עשר ליטרין לגוררה ולהעמידה אותה בעצמה בה' ליטרין וגמצאת הטענה וההודאה בדבר אחד: והני קרקעות ועבדים ושטרות ששינו אין נשבעין עליהן שבועתא דאורייתא. אבל שבועה דרבנן נשבעין עליהן. דגריס' בכתובות פרק הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך (דף יז) בענין המוגמת כתובתה סבר רמי בר חמא שבועתא דאורייתא כו'. ואסיקנא. אלא אומר רבא שבועה מדרבנן (ג' אלא להפיס ידעתי של בעל (הבית): **מתני'** המלוה את חברו על המשכון ואבד ואמר לו סלע הלוייתך עליו ושקל היה שזה. והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתי עליו וסלע היה שזה פטור כי לא הודה לו הלה שנשאר לו כלום עליו. אלא [אמר] לו ההלואה היתה כנגד המשכון כיון דקיימא לן שהמלוה על המשכון שומר שכר ושומר שכר חייב בגניבה ואבירה חייב המלוה בדמי המשכון. לפיכך יצאה המלוה בדמי המשכון כו'. עד מי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון.

שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

מג.

ובכ"ה בהמה לשמור חזר ובכ"ה. לע"ג דצריש ת"כ קאלמר מפרט וכלל כילד ומיייתי האי קרא לסמנא בעלמא הוא דנקטיה דהכא כלל ופרט וכלל הוא: **בבצורות דמיין.** נראה דלענין שבת לכ"ע לאו בצורות דמיין וכמחוצרות דמו דגמר מקצירת סממנין שהיתה לאחר שעומדין ליקצר ולענין בעל חוב כיון דלא לריכי לארעא לכ"ע בצורות דמיין דמנוכה דפרק עגרה (כתובות דף נא. וסס) גבי הא דלומר רב יוסף זיל קוז סב לה מתמרי דעל צוריא דפרין דף סף הוה כל העומד לגזוז כגוזו דמי ואי הוה שייך לפלוגתא דהכא מאי קשיא ליה דלמא כרננן סצירא ליה מיהו ר"ח פירש דהוי כר"מ דקיימא לן הכי משום דצפרק הכונס (ב"ק דף נט: וסס) פסקינן כר"ש דלמר אכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורים כדמפרש טעמא בגמרא דכי אמר רחמנא ובער בשדה אחר שום זה לא יחא אלא על גב שדה אחר ה"מ מידי דלריך לשדה הני כיון דלא לריכי לשדה צענייהו צניי לשלומי אלמא דתלושין דמו: **וא"ל א"א ע"ה דבר שבמדה בו'.** פריצ"א דני"ל מההיא דדרשין צריש מרובה (ב"ק דף סג: וסס) שלמה למעוטי דבר שאינו מסוים והיינו שלא צמדה ובמשקל ובמנין ומיהו י"מ שם פירוש אחר דאמא לאפוקי חצי רמון וחצי אגוז כדלמרינן בזהבס (ב"מ דף מו.). גבי קנין מה נעל דבר המסוים אף כל דבר המסוים לאפוקי חצי רמון וחצי אגוז (ללא'): (ס' **ז"ה אומר עד הזיז.** למי"ד הילך פטור (ב"מ דף ד: ד') כריך להעמיד כגון שזה עצמו שמודה היא צעין: **ל"פ"ל"ג ו**ליתני ברדירה. דנלאו הכי מייירי סיפא צצית זה דצצית סתם אפילו עד הזיז עד החלון אין דכר שגמדה: **א"ל"א אומר רבא.** וא"ת ואמאי לא חשיב צית זה מלא דכר שגמדה דכיון דלמר ליה צית זה מלא וזה מחזור לו חסירה נראית חסרונה והרי הוא כזה אומר עד הגב וזה אומר עד הזיז וי"ל דנשאין חסירה אלא מעט מקריא מלאה ואין ידוע מה ציייהס אי נמי צעינן שיחירי מדה שהולאמו: **ל"א"ן** לאתויי בית זה מ"א. ואס תאמר דלמלא לאתויי צית סתם דלכתי לא תנא ליה דטעמא דפטורא צרישא הוי משום דמה שהודה לו לא טענו כדפירש וצית סתם הודה לו מה שטענו וי"ל דלשון שטיעננו משמע שניכרות טעונתס וידוע מה צצנייהס והיינו נמי לישנא דרצבא גופיה ולשון ויודה משמע שמוכיר צהודאמו מדה אבל קשיא אמאי תני זה הכלל הא לא שייך לרישא דהוי מה שטענו לא הודה לה *ולמאי דמוקי לה צמנורה של חליות ניהא דצרישא אפילו של חליות פטור

אזי הכי אזור נמי נימא חייב ונוקמה בדלייפי והוא דאדרי קטן מקצת ממנו אלא מודלא קתני אזור בדלייפי. וזאני מנורה הואיל ויכול למנורה של עשר ליטרין לגוררה ולהעמידה אותה בעצמה בה' ליטרין וגמצאת הטענה וההודאה בדבר אחד: והני קרקעות ועבדים ושטרות ששינו אין נשבעין עליהן שבועתא דאורייתא. אבל שבועה דרבנן נשבעין עליהן. דגריס' בכתובות פרק הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך (דף יז) בענין המוגמת כתובתה סבר רמי בר חמא שבועתא דאורייתא כו'. ואסיקנא. אלא אומר רבא שבועה מדרבנן (ג' אלא להפיס ידעתי של בעל (הבית): **מתני'** המלוה את חברו על המשכון ואבד ואמר לו סלע הלוייתך עליו ושקל היה שזה. והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתי עליו וסלע היה שזה פטור כי לא הודה לו הלה שנשאר לו כלום עליו. אלא [אמר] לו ההלואה היתה כנגד המשכון כיון דקיימא לן שהמלוה על המשכון שומר שכר ושומר שכר חייב בגניבה ואבירה חייב המלוה בדמי המשכון. לפיכך יצאה המלוה בדמי המשכון כו'. עד מי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון.

1. כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגבב כסף או כלים לשמור וגבב מבית האיש אם יפקצא הגנב ישלם שנים: שמות כב ו **2.** כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בקדוה לשמור ומת או נשקר או נשבעה אין ראיה: שמות כב ט

רבינו חננאל (המשך)

בסורקות בגופן של גפנים: אוקמה ר' יוסי בר' חנינא דברי הכל מחובר לקרקע הרי הוא כקרקע. ובענבים העומדות ליכצר פליגי. ר' מאיר סבר כבצורות דמיין: **מתני'** אין נשבעין אלא על דבר שבמדה כו'. כיצד אמר ליה בית מלא מסרתי לך והלה אומר איני יודע. אלא מה שהנתת אותה נוטל פטור: זה אומר עד הזיז וזה אומר עד החלון היה חייב. בית זה מלא תבואה חייב. אוקמה רבא דאינו חייב עד שיטעון בדבר שבמדה ושבמשקל ושבבמנין ויודה לו דבר שבמדה ושבמשקל ושבבמנין. תניא בוותיה דרבא ושבבמנין. תניא כוותיה דרבא כיור תבואה לי בידך אין לך בידי פטור. כור תבואה לי בידך אין לך בידי אלא לתך חייב: מנורה גדולה לי בידך חייב: מנורה גדולה לי בידך חייב: מנורה אלא מנורה קטנה פטור. מנורה בת עשר ליטרין לי בידך אין לך בידי אלא בת ה' ליטרין חייב: אזור גדול לי בידך. אין לך בידי אלא קטן פטור. כללו של דבר אינו חייב עד שיטענו בדבר שבמדה ושבמשקל כו': ואקשינן מ"ש בשטענו מנורה גדולה והודה לו בקטנה דפטור דאמר' מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו. בשטענו מנורה בת עשר ליטרין והודה לו במנורה בת ה' ליטרין נמי נימא מה שטענו לא הודה לו כו'. ופריקנין בשטענו במנורה של חליות בת י' ליטרין והודה לו במקצת הטענה ממנה בה' ליטרין. ודחינן

ואמרן

אזי הכי אזור נמי נימא חייב ונוקמה בדלייפי והוא דאדרי קטן מקצת ממנו אלא מודלא קתני אזור בדלייפי. וזאני מנורה הואיל ויכול למנורה של עשר ליטרין לגוררה ולהעמידה אותה בעצמה בה' ליטרין וגמצאת הטענה וההודאה בדבר אחד: והני קרקעות ועבדים ושטרות ששינו אין נשבעין עליהן שבועתא דאורייתא. אבל שבועה דרבנן נשבעין עליהן. דגריס' בכתובות פרק הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך (דף יז) בענין המוגמת כתובתה סבר רמי בר חמא שבועתא דאורייתא כו'. ואסיקנא. אלא אומר רבא שבועה מדרבנן (ג' אלא להפיס ידעתי של בעל (הבית): **מתני'** המלוה את חברו על המשכון ואבד ואמר לו סלע הלוייתך עליו ושקל היה שזה. והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתי עליו וסלע היה שזה פטור כי לא הודה לו הלה שנשאר לו כלום עליו. אלא [אמר] לו ההלואה היתה כנגד המשכון כיון דקיימא לן שהמלוה על המשכון שומר שכר ושומר שכר חייב בגניבה ואבירה חייב המלוה בדמי המשכון. לפיכך יצאה המלוה בדמי המשכון כו'. עד מי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון.

עין משפט ונר מצוה

עא א ב מיי פ"ה מה' טוען הלכה ד ופ"ז מהלכות שכירות הלכה ד סמג עשין פטו לה טוע"ע חו"מ סימן לה סעיף ד ועיין גמ"מ: **עב** ג מיי פ"ד מה' טוען הלכה א סמג שם טוע"ע חו"מ סימן פח סעיף כד: **עג** ד מיי שם פ"ג הלכה ט סמג שם טוע"ע חו"מ סימן פח סעיף כה: **עד** ה מיי שם טוע"ע שם סעיף כו: **עה** ו מיי שם הלכה ח טוע"ע שם סעיף כג: **עז** ז ח מיי שם הלכה ט טוע"ע שם סעיף כה: **עז** ח מיי שם סמג סס: **עה** י מיי פ"ג מהלכות מלוה הלכה ד סמג עשין לה טוע"ע חו"מ סימן עב סעיף ט וסעיף טו וע"ש: **עפ** כ מיי שם טוע"ע שם סעיף י: **פ** ל מ מיי שם טוע"ע שם סעיף י:

תורה אור השלם

1. כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגבב מבית האיש אם יפקצא הגנב ישלם שנים: שמות כב ו **2.** כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בקדוה לשמור ומת או נשקר או נשבעה אין ראיה: שמות כב ט

רבינו חננאל (המשך)

בסורקות בגופן של גפנים: אוקמה ר' יוסי בר' חנינא דברי הכל מחובר לקרקע הרי הוא כקרקע. ובענבים העומדות ליכצר פליגי. ר' מאיר סבר כבצורות דמיין: **מתני'** אין נשבעין אלא על דבר שבמדה כו'. כיצד אמר ליה בית מלא מסרתי לך והלה אומר איני יודע. אלא מה שהנתת אותה נוטל פטור: זה אומר עד הזיז וזה אומר עד החלון היה חייב. בית זה מלא תבואה חייב. אוקמה רבא דאינו חייב עד שיטעון בדבר שבמדה ושבמשקל ושבבמנין ויודה לו דבר שבמדה ושבמשקל ושבבמנין. תניא בוותיה דרבא ושבבמנין. תניא כוותיה דרבא כיור תבואה לי בידך אין לך בידי פטור. כור תבואה לי בידך אין לך בידי אלא לתך חייב: מנורה גדולה לי בידך חייב: מנורה גדולה לי בידך חייב: מנורה אלא מנורה קטנה פטור. מנורה בת עשר ליטרין לי בידך אין לך בידי אלא בת ה' ליטרין חייב: אזור גדול לי בידך. אין לך בידי אלא קטן פטור. כללו של דבר אינו חייב עד שיטענו בדבר שבמדה ושבמשקל כו': ואקשינן מ"ש בשטענו מנורה גדולה והודה לו בקטנה דפטור דאמר' מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טענו. בשטענו מנורה בת עשר ליטרין והודה לו במנורה בת ה' ליטרין נמי נימא מה שטענו לא הודה לו כו'. ופריקנין בשטענו במנורה של חליות בת י' ליטרין והודה לו במקצת הטענה ממנה בה' ליטרין. ודחינן

אזי הכי אזור נמי נימא חייב ונוקמה בדלייפי והוא דאדרי קטן מקצת ממנו אלא מודלא קתני אזור בדלייפי. וזאני מנורה הואיל ויכול למנורה של עשר ליטרין לגוררה ולהעמידה אותה בעצמה בה' ליטרין וגמצאת הטענה וההודאה בדבר אחד: והני קרקעות ועבדים ושטרות ששינו אין נשבעין עליהן שבועתא דאורייתא. אבל שבועה דרבנן נשבעין עליהן. דגריס' בכתובות פרק הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך (דף יז) בענין המוגמת כתובתה סבר רמי בר חמא שבועתא דאורייתא כו'. ואסיקנא. אלא אומר רבא שבועה מדרבנן (ג' אלא להפיס ידעתי של בעל (הבית): **מתני'** המלוה את חברו על המשכון ואבד ואמר לו סלע הלוייתך עליו ושקל היה שזה. והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתי עליו וסלע היה שזה פטור כי לא הודה לו הלה שנשאר לו כלום עליו. אלא [אמר] לו ההלואה היתה כנגד המשכון כיון דקיימא לן שהמלוה על המשכון שומר שכר ושומר שכר חייב בגניבה ואבירה חייב המלוה בדמי המשכון. לפיכך יצאה המלוה בדמי המשכון כו'. עד מי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון.

^[1] אזי הכי אזור נמי נימא חייב ונוקמה בדלייפי והוא דאדרי קטן מקצת ממנו אלא מודלא קתני אזור בדלייפי. וזאני מנורה הואיל ויכול למנורה של עשר ליטרין לגוררה ולהעמידה אותה בעצמה בה' ליטרין וגמצאת הטענה וההודאה בדבר אחד: והני קרקעות ועבדים ושטרות ששינו אין נשבעין עליהן שבועתא דאורייתא